

Sygn. akt III AUa 494/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 marca 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Krzysztof Szewczak (spr.)
Sędziowie:	sędzia Małgorzata Pasek sędzia (del.) Lucyna Stąsik-Żmudziak
Protokolant: starszy sekretarz sądowy Krzysztof Wiater	

po rozpoznaniu w dniu 3 marca 2021 r. w Lublinie

sprawy H. D. (1)

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o wysokość emerytury rolniczej

na skutek apelacji H. D. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu

z dnia 25 lutego 2020 r. sygn. akt VI U 310/19

oddala apelację.

Lucyna Stąsik-Żmudziak Krzysztof Szewczak Małgorzata Pasek

III AUa 494/20

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 marca 2019 r., znak: (...)Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego dokonał przeliczenia emerytury rolniczej H. D. (1).

W odwołaniu od tej decyzji H. D. (1) domagała się dokonania prawidłowej waloryzacji jej emerytury rolniczej, bowiem w następstwie wadliwych ustaleń pozwanego organu rentowego dokonanych w decyzjach z dnia 27 czerwca 2001 r. i z dnia 25 sierpnia 2003 r., wysokość tego świadczenia jest zaniżona.

W odpowiedzi na odwołanie Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wnosił o oddalenie odwołania w części dotyczącej decyzji z dnia 15 marca 2019 r. oraz odrzucenie odwołań od decyzji z dnia 27 czerwca 2001 r. i z dnia 25 sierpnia 2003 r. na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.

Organ rentowy podniósł, że wnioskodawczyni od dnia 1 lipca 2011 r. pobiera emeryturę rolniczą, przyznaną decyzją z dnia 6 czerwca 2011 r. Wysokość tego świadczenia została ustalona zgodnie z art. 25 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, stosownie do którego część składkową ustala się przyjmując 1% emerytury podstawowej za każdy rok podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu. Do liczby lat podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu dolicza się okresy:

- podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w okresie od dnia 1 stycznia 1983 r. do dnia 31 grudnia 1990 r.,

- prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym w okresie od dnia 1 lipca 1977 r. do dnia 31 grudnia 1982 r., za który była opłacana składka na Fundusz Emerytalny (...),

- prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym – bez podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu – po ukończeniu 16 roku życia, przypadających przed dniem 1 lipca 1977 r., jednak nie wcześniej niż 25 lat przed spełnieniem warunków nabycia prawa do emerytury rolniczej lub renty rolniczej.

Za każdy rok przypadający w okresie, o którym mowa w punkcie 4, przyjmuje się 0,5 % emerytury podstawowej.

Wskazano, że do ustalenia wysokości części składkowej świadczenia H. D. (1) organ rentowy przyjął następujące lata:

- pracy w gospodarstwie rolnym przed dniem 1 lipca 1977 r. - tj. $1,25 \times 0,50\% = 0,63$,

- opłacania składek w okresie od 1 lipca 1977 r. do 31 grudnia 1982 r. - tj. $5,50 \times 1,00\% = 5,50$,

- opłacania składek w okresie od 1 stycznia 1983 r. do 31 grudnia 1990 r. - tj. $8,00 \times 1,00\% = 8,00$ oraz

- podlegania ubezpieczeniu po 31 grudnia 1990 r. - tj. $10,50 \times 1,00\% = 10,50$, co łącznie dało 24,63, natomiast ustalony wskaźnik części składkowej świadczenia H. D. (1) wynosi 0,25. Sposób wyliczenia części uzupełniającej świadczenia H. D. (1) organ rentowy przedstawił w sposób następujący:

- lata pracy przed 1 lipca 1977 r. – 1,25,

- lata pracy od 1 lipca 1977 r. do 31 grudnia 1982 r. – 5,50,

- lata opłacania składek na (...) od 1 stycznia 1983 r. do 31 grudnia 1990 r. – 8,00,

- lata podlegania ubezpieczeniu po 31 grudnia 1990 r. – 10,50, co łącznie dało 25,25 lat. Podniesiono, że część uzupełniająca renty rolniczej, która zgodnie z art. 26 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników wynosi 95% emerytury podstawowej jest obniżona o 0,5 % emerytury podstawowej za każdy pełny rok powyżej 20 lat przyjętych do części składkowej, tj. 5 lat (ponad 20 lat) $\times 0,5\% = 2,50\%$, wobec powyższego $95\% - 2,50\% = 92,50\%$ emerytury podstawowej, a zatem ustalony wskaźnik części uzupełniającej renty wynosi 0,93%.

W takim stanie prawnym organ rentowy ustalił zaskarżoną decyzją od dnia 1 marca 2019 r. nową wysokość emerytury na kwotę 1 147,18 zł, przy czym kwota ta została pomniejszona o podatek dochodowy oraz składkę na ubezpieczenie zdrowotne. Zatem kwota netto zwaloryzowanego świadczenia wyniosła 973,18 zł.

Jednocześnie organ rentowy wskazał, iż sprawy o wysokość świadczenia były już przedmiotem badania i rozpoznania przez Sądy I i II Instancji. W obu przypadkach nie stwierdzano uchybień w podstawie obliczenia wysokości świadczenia.

Następnie w piśmie z 1 sierpnia 2019 r. H. D. (1) odwołała się od trzech decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, a mianowicie z dnia 10 lipca 2019 r., znak: (...), z dnia 27 czerwca 2001 r., znak: (...) oraz z dnia 25 sierpnia 2003 r., znak: (...). Zarzuciła tym decyzjom, że wysokość przysługującej jej emerytury rolniczej jest niewłaściwie obliczona, bowiem została zaniżona, co jest następstwem wadliwych ustaleń organu rentowego zawartych w decyzjach z dnia 27 czerwca 2001 r. oraz z dnia 25 sierpnia 2003 r.

W odpowiedziach na te odwołania Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wnosił o oddalenie odwołania od decyzji z dnia 10 lipca 2019 r. oraz odrzucenie odwołań od decyzji z dnia 27 czerwca 2001 r. oraz z dnia 25 sierpnia 2003 r. z uwagi na powagę rzeczy osądzonej w tym zakresie. W uzasadnieniach organ rentowy przedstawił te same argumenty, jak w odpowiedzi na odwołanie od decyzji z dnia 15 marca 2019 r., znak: (...).

Postanowieniami z dnia 20 września 2019 r. oraz z dnia 3 października 2019 r. Sąd Okręgowy zarządził połączenie spraw ze wszystkich odwołań w celu ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Na rozprawie w dniu 25 lutego 2020 r. H. D. (1) cofnęła odwołanie od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 10 lipca 2019 r., znak: (...).

Wyrokiem z dnia 25 lutego 2020 r. Sąd Okręgowy w Radomiu oddalił odwołanie od decyzji z dnia 15 marca 2019 r., znak: (...) (pkt I wyroku), odrzucił odwołania od decyzji z dnia 27 czerwca 2001 r., znak: (...) oraz z dnia 25 sierpnia 2003 r., znak: (...) (pkt II wyroku), a także umorzył postępowanie w części dotyczącej odwołania od decyzji z dnia 10 lipca 2019 r., znak: (...) (pkt III wyroku).

W uzasadnieniu tego wyroku Sąd I instancji ustalił, H. D. (1) w dniu 15 maja 2001 r. wystąpiła z wnioskiem o przyznanie prawa do renty rolniczej, w którym podała, że jej małżonek M. D. jest uprawniony do emerytury pracowniczej, a ona sama od dnia 24 października 1969 r. stale pracuje w gospodarstwie rolnym, najpierw teściów, a następnie we własnym gospodarstwie rolnym. Do tego wniosku załączyła zaświadczenie z którego wynika, że w okresach od dnia 1 lipca 1977 r. do dnia 31 grudnia 1990 r. oraz od dnia 1 stycznia 1993 r. do dnia 30 czerwca 2001 r. podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników, za które opłacone zostały składki.

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego decyzją z dnia 27 czerwca 2001 r. przyznał wnioskodawczyni prawo do okresowej renty rolniczej od dnia 1 maja 2001 r. do dnia 30 czerwca 2003 r. Świadczenie to przyznane zostało w części składkowej, zaś wypłata części uzupełniającej została zawieszona w całości, zgodnie z art. 28 ustawy dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, bowiem wnioskodawczyni jako małżonka rolnika była posiadaczką gospodarstwa rolnego o pow. 1,97 ha fizycznych, które jej mąż przekazał synowi umową darowizny zawartą w formie aktu notarialnego dopiero w dniu 13 sierpnia 2003 r.

Początkowo organ rentowy przy obliczaniu wysokości emerytury nie uwzględnił okresu pracy wnioskodawczyni w gospodarstwie rolnym teściów od dnia 1 kwietnia 1976 r. do dnia 30 czerwca 1977 r. z uwagi na brak dokumentu potwierdzającego jej zameldowanie w tym gospodarstwie. Jednakże z chwilą potwierdzenia przez Urząd Gminy P. okresu zameldowania u teściów organ rentowy decyzją z dnia 20 lipca 2001 r. przeliczył świadczenie uwzględniając w/w okres pracy w gospodarstwie rolnym teściów.

Od decyzji Prezesa KRUS z dnia 27 czerwca 2001 r. H. D. (1) wniosła odwołanie, które Sąd Okręgowy w Radomiu oddalił wyrokiem z dnia 6 września 2001 r. wydanym w sprawie sygn. akt VI U 2942/01. Apelację wnioskodawczyni od tego wyroku Sąd Apelacyjny w Lublinie oddalił wyrokiem z dnia 5 czerwca 2002 r., sygn. akt III AUa 1227/01.

W wyniku kontrolnego badania lekarskiego przeprowadzonego w dniu 4 czerwca 2003 r. lekarz rzeczoznawca KRUS uznał H. D. (1) za stale niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym. W związku z tym Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego decyzją z dnia 12 czerwca 2003 r. przyznał wnioskodawczyni prawo do renty rolniczej na stałe.

Wypłatę świadczenia w pełnej wysokości organ rentowy podjął decyzją z dnia

25 sierpnia 2003 r., począwszy od dnia 1 sierpnia 2003 r., w związku z nadesłaniem w dniu 14 sierpnia 2003 r. aktu notarialnego – umowy darowizny przekazania gospodarstwa rolnego.

W odwołaniu od tej decyzji H. D. (1) kwestionowała wysokość przyznanego świadczenia.

Sąd Okręgowy w Radomiu wyrokiem z dnia 25 listopada 2003 r., sygn. akt VI U 1766/03, zmienił zaskarżoną decyzję i zaliczył ubezpieczonej do ustalenia wysokości renty rolniczej okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników od 1 stycznia 1991 r. do 31 grudnia 1992 r., a w pozostałym zakresie postępowanie umorzył.

Organ rentowy wykonując powyższy wyrok, decyzją z dnia 17 grudnia 2003 r. uwzględnił okres ubezpieczenia wnioskodawczyni od 1 stycznia 1991 r. do 31 grudnia 1992 r. oraz przeliczył świadczenie, celem ustalenia właściwego wskaźnika części składkowej.

Decyzji tej wnioskodawczyni nie zaskarżyła, w związku z tym stała się ona prawomocna.

H. D. (1) otrzymała także pisemne wyjaśnienia organu rentowego dotyczące wyliczenia wysokości jej świadczenia, zawarte w pismach z dnia 19 stycznia 2004 r., 18 października 2006 r. i z 12 sierpnia 2009 r., z których wynikało, że do ustalenia wysokości części składkowej świadczenia wnioskodawczyni organ rentowy przyjął następujące okresy:

- pracy w gospodarstwie rolnym przed dniem 1 lipca 1977 r. - tj. $1,25 \times 0,50\% = 0,63$,
- opłacania składek w okresie od 1 lipca 1977 r. do 31 grudnia 1982 r. - tj. $5,50 \times 1,00\% = 5,50$,
- opłacania składek w okresie od 1 stycznia 1983 r. do 31 grudnia 1990 r. - tj. $8,00 \times 1,00\% = 8,00$ oraz
- podlegania ubezpieczeniu po 31 grudnia 1990 r. - tj. $10,50 \times 1,00\% = 10,50$, co łącznie dało 24,63, natomiast ustalony wskaźnik części składkowej świadczenia H. D. (1) wynosi 0,25. Sposób wyliczenia części uzupełniającej świadczenia H. D. (1) organ rentowy przedstawił w sposób następujący:

- lata pracy przed 1 lipca 1977 r. - 1,25,
- lata pracy od 1 lipca 1977 r. do 31 grudnia 1982 r. - 5,50,
- lata opłacania składek na (...) od 1 stycznia 1983 r. do 31 grudnia 1990 r. - 8,00,
- lata podlegania ubezpieczeniu po 31 grudnia 1990 r. - 10,50, co łącznie dało 25,25 lat. Podniesiono, w nich również, że część uzupełniająca renty rolniczej, która w myśl art. 26 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników wynosi 95% emerytury podstawowej jest obniżona o 0,5% emerytury podstawowej za każdy pełny rok powyżej 20 lat przyjętych do części składkowej tj. 5 lat (ponad 20 lat) $\times 0,5\% = 2,50\%$, wobec powyższego $95\% - 2,50\% = 92,50\%$ emerytury podstawowej, a zatem ustalony wskaźnik części uzupełniającej renty wynosi 0,93%.

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego decyzją z dnia 6 czerwca 2011 r. przyznał H. D. (1) prawo do emerytury rolniczej od dnia(...) w związku z osiągnięciem wieku emerytalnego, tj. 60 lat.

Odwołanie wnioskodawczyni od tej decyzji Sąd Okręgowy w Radomiu oddalił wyrokiem z dnia 15 listopada 2011 r. sygn. akt VI U 835/11. Apelacja H. D. (1) od tego wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 26 kwietnia 2012 r., sygn. akt III AUa 181/12.

H. D. (1) w dniu 3 czerwca 2016 r. wniosła ponownie odwołanie do Sądu Okręgowego zarzucając błędne wyliczenie jej świadczenia.

Sąd Okręgowy w Radomiu VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 4 listopada 2016 r. wydanym w sprawie, sygn. akt VI U 585/16, oddalił odwołanie, zaś postanowieniem z dnia 21 października 2016 r. odrzucił odwołania od decyzji z dnia 27 czerwca 2001 r. i z dnia 25 sierpnia 2003 r.

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego decyzją z 15 marca 2017 r. ustalił H. D. (1) od dnia 15 marca 2016 r. nową wysokość emerytury na kwotę 1 051,42 zł brutto miesięcznie, zaś wysokość świadczenia netto wyniosła 895,42 zł.

W odwołaniu od tej decyzji H. D. (1) zarzuciła, że waloryzacja przysługującej jej emerytury rolniczej została niewłaściwie dokonana. Wysokość tego świadczenia została zaniżona, co jest następstwem wadliwych ustaleń organu rentowego zawartych w decyzjach z dnia 27 czerwca 2001 r. i z dnia 25 sierpnia 2003 r., które również zakwestionowała w tym odwołaniu.

Wyrokiem z dnia 17 sierpnia 2017 r., sygn. akt VI U 347/17 Sąd Okręgowy w Radomiu oddalił odwołanie od decyzji Prezesa KRUS z dnia 15 marca 2017 r. (pkt I tego wyroku), zaś odrzucił odwołania od decyzji z dnia 27 czerwca 2001 r. i z dnia 25 sierpnia 2003 r. (pkt II wyroku). Apelacja wnioskodawczyni od tego wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 14 czerwca 2018 r., sygn. akt III AUa 898/17.

Następnie Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego decyzją z dnia 15 marca 2018 r. ustalił H. D. (1) od 1 marca 2018 r. nową wysokość emerytury, która po pomniejszeniu o podatek dochodowy odprowadzony oraz składkę na ubezpieczenie zdrowotne wynosi obecnie 916,18 zł.

W odwołaniu od tej decyzji H. D. (1) zarzuciła, że waloryzacja przysługującej jej emerytury rolniczej została niewłaściwie dokonana, w konsekwencji czego wysokość świadczenia została zaniżona, co jest następstwem wadliwych ustaleń organu rentowego zawartych w decyzjach z dnia 27 czerwca 2001 r. i z dnia 25 sierpnia 2003 r., które również zakwestionowała.

Wyrokiem z dnia 9 stycznia 2019 r., sygn. akt VI U 355/18 Sąd Okręgowy w Radomiu oddalił odwołanie od decyzji z dnia 15 marca 2018 r. i odrzucił odwołania od decyzji z dnia 27 czerwca 2001 r. i z dnia 25 sierpnia 2003 r.

Decyzją z dnia 15 marca 2019 r., znak: (...)organ rentowy ustalił H. D. (1) od dnia 1 marca 2019 r. nową wartość emerytury rolniczej, która po pomniejszeniu o podatek dochodowy odprowadzony od osób fizycznych oraz składkę na ubezpieczenie zdrowotne wynosi obecnie 973,18 zł miesięcznie.

Następnie decyzją z dnia 10 lipca 2019 r., znak: (...), Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego przyznał ubezpieczonej prawo do dodatku pielęgnacyjnego od dnia 1 maja 2019 r. w kwocie 222,01 zł.

Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie H. D. (1) od decyzji Prezesa KRUS z dnia 15 marca 2019 r., znak: (...)jest niezasadne i jako takie podlegało oddaleniu.

Zgodnie z art. 22 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. 2020 r., poz. 174) osobom pobierającym renty rolnicze z tytułu niezdolności do pracy, które osiągnęły wiek 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn, przyznaje się z urzędu emeryturę rolniczą w wysokości nie niższej od dotychczas pobieranej renty z tytułu niezdolności do pracy, jeżeli osoba ta spełnia warunki określone w art. 19 ust. 1 pkt 2 tej ustawy.

Sąd I instancji uznał, iż wbrew twierdzeniom wnioskodawczyni, renta rolnicza, która była podstawą obliczenia wysokości emerytury rolniczej ubezpieczonej, ustalona decyzją z dnia 17 grudnia 2003 r., została prawidłowo wyliczona. Do obliczenia części składkowej przyjęto w ciągłości okres od 1 kwietnia 1976 r. do 30 czerwca 2001 r., tj. okres 25 lat i 3 miesiące. Zgodnie z art. 25 ust. 5 ostatnio powołanej ustawy za każdy rok prowadzenia lub pracy w gospodarstwie rolnym, bez podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu, po ukończeniu 16 roku życia, przypadających przed dniem 1 lipca 1977 r. przyjmuje się 0,5% emerytury podstawowej. Taka wartość została przyjęta odnośnie okresu od 1 kwietnia 1976 r. do dnia 30 czerwca 1977 r. Zgodnie z art. 25 ust. 2 pkt 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników do liczby lat podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu dolicza się liczbę lat prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, przypadających przed dniem 1 lipca 1977 r., jednak nie wcześniej niż 25 lat przed spełnieniem warunków nabycia prawa do emerytury rolniczej lub renty inwalidzkiej rolniczej.

Wobec tego, że wnioskodawczyni prawo do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym nabyła od dnia 1 maja 2001 r., lata przypadające przed dniem 1 kwietnia 1976 r. nie podlegają zaliczeniu do okresu podlegania ubezpieczeniu, bowiem okres przypadający przed dniem 1 kwietnia 1976 r. wykracza poza granice określone w art. 25 ust. 2 pkt 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Za okresy od 1 lipca 1977 r. do 30 czerwca 2001 r., zgodnie z art. 25 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 i 2 ostatnio powołanej ustawy, przyjęto po 1% emerytury podstawowej za każdy rok podlegania ubezpieczeniu.

Wskaźnik wymiaru części składkowej emerytury rolniczej wyliczono w sposób następujący: - - praca w gospodarstwie rolnym przed dniem 1 lipca 1977 r. - tj. $1,25 \times 0,50\% = 0,63$,

- opłacanie składek w okresie od 1 lipca 1977 r. do 31 grudnia 1982 r. - tj. $5,50 \times 1,00\% = 5,50$,

- opłacanie składek w okresie od 1 stycznia 1983 r. do 31 grudnia 1990 r. - tj. 8,00
 $\times 1,0\% = 8,00$ oraz

- podleganie ubezpieczeniu po 31 grudnia 1990 r. - tj. $10,50 \times 1,00\% = 10,50$,
co łącznie dało 24,63, zaś po zaokrągleniu powyższy wskaźnik wyniósł 25%.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników część uzupełniająca wynosi 95% emerytury podstawowej, jeżeli liczba lat przyjęta do ustalenia części składkowej jest mniejsza od 20; przy każdym pełnym roku od 20 lat część uzupełniająca zmniejsza się o 0,5% emerytury podstawowej. Wobec tego, iż liczba lat przyjętych do ustalenia części składkowej świadczenia wnioskodawczyni wynosi 25 lat i 3 miesiące, przekracza ona o 5 lat i 3 miesiące liczbę lat, o której mowa w art. 26 ust. 1 ustawy. Liczba 5 pomnożona przez 0,5% stanowi 2,5 % i o 2,5% ulega zmniejszeniu wartość 95% emerytury podstawowej, stanowiąca część uzupełniająca. Tym samym ustalenie przez organ rentowy części uzupełniającej na 92,50% emerytury podstawowej jest prawidłowe i po zaokrągleniu wynosi 93%.

Zgodnie natomiast z art. 48 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników wysokość świadczenia lub jego określonej części ustala się za pomocą wskaźnika wymiaru, jeżeli przewiduje to ustawa lub jeżeli wysokość ta pozostaje w stałym stosunku do wysokości emerytury podstawowej, a świadczenie nie ma charakteru jednorazowego. Stosownie do art. 48 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników świadczenie, którego wysokość jest ustalona za pomocą wskaźnika wymiaru, wypłaca się w kwocie odpowiadającej iloczynowi tego wskaźnika i aktualnej emerytury podstawowej. W przepisie ustępu trzeciego tego artykułu wskazano, że w każdym przypadku zmiany wysokości emerytury podstawowej wypłaca się świadczenie, o którym mowa w ust. 1 w odpowiednio zmienionej wysokości, z uwzględnieniem terminów waloryzacji emerytur i rent przysługujących na podstawie przepisów emerytalnych – o czym zawiadamia się uprawnionego.

Wnioskodawczyni zaskarżyła decyzję dotyczącą waloryzacji świadczenia. Kwestionowaną decyzją jest zatem decyzja Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 15 marca 2019 r. znak (...). Rozstrzygnięcie Sądu mogło dotyczyć zatem wyłącznie waloryzacji świadczenia.

W ocenie Sądu Okręgowego zaskarżona decyzja z dnia 15 marca 2019 r., znak (...), dotyczącą waloryzacji świadczenia, jest prawidłowa, została wydana w oparciu o obowiązujące przepisy, zgodnie z którymi waloryzacji podlegają świadczenia z ubezpieczenia emerytalno-rentowego.

Stosownie do art. 48 ust. 1 i 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników wysokość świadczenia lub jego określonej części ustala się za pomocą wskaźnika wymiaru, jeżeli przewiduje to ustawa lub jeżeli wysokość ta pozostaje w stałym stosunku do wysokości emerytury podstawowej, a świadczenie nie ma charakteru jednorazowego. Świadczenie, którego wysokość jest ustalona za pomocą wskaźnika wymiaru, wypłaca się w kwocie odpowiadającej iloczynowi tego wskaźnika i aktualnej emerytury podstawowej. Zgodnie natomiast z art. 48a ostatnio powołanej ustawy emerytura podstawowa oraz emerytury i renty z ubezpieczenia podlegają corocznie waloryzacji w terminie wskazanym dla waloryzacji emerytur i rent przysługujących na podstawie przepisów emerytalnych, zaś waloryzacja polega na

pomnożeniu zwaloryzowanej kwoty emerytury podstawowej przez wskaźnik wymiaru świadczenia, o którym mowa w art. 48 ust. 1. Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2019 r., poz. 39) w 2019 r. waloryzacja od dnia 1 marca polega na podwyższeniu kwoty świadczenia, w wysokości przysługującej w dniu 28 lutego 2019 r., wskaźnikiem waloryzacji ustalonym zgodnie z art. 89 ustawy zmienianej w art. 1, nie mniej niż o kwotę 70 zł, zaś w myśl art. 6 ust. 1 pkt 1 w/w ustawy waloryzacji, o której mowa w art. 5, podlegają świadczenia z ubezpieczenia emerytalno-rentowego, o których mowa w art. 18 pkt 1-4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. 2017 r., poz. 2336 oraz z 2018 r., poz. 650 i 858). Zgodnie natomiast z komunikatem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 lutego 2019 r. w sprawie wskaźnika waloryzacji emerytur i rent w 2019 roku (M.P. 2019 r., poz. 176), wskaźnik waloryzacji wynosił 102,86%.

Od 1 marca 2019 r. wymiar emerytury podstawowej wynosił 938,97 zł. Po waloryzacji emerytura rolnicza ubezpieczonej winna zatem wynosić 1 077,18 zł brutto miesięcznie ($938,97 \text{ zł} \times 0,25 + 938,97 \text{ zł} \times 0,93 = 1 107,98 \text{ zł}$), przy czym, zdaniem Sądu Okręgowego, organ rentowy prawidłowo ustalił kwotę świadczenia, przysługującego wnioskodawczyni na dzień 1 marca 2019 r. na kwotę 1 147,18 zł brutto miesięcznie, podwyższając je o kwotę 70 zł brutto (poprzednia wysokość świadczenia wynosiła 1 077,18 zł), bowiem po przemnożeniu wysokości świadczenia skarżącej przez wskaźnik waloryzacji, tak ustalona emerytura wynosiłaby, jak już wyżej wskazano, 1107,98 zł, zatem emerytura wzrosłaby jedynie o 30,80 zł, zaś zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2019 r., poz. 39) w 2019 r. waloryzacja nie mogła wynieść mniej niż 70 zł.

Po pomniejszeniu wskazanej kwoty o podatek dochodowy od osób fizycznych oraz składkę na ubezpieczenie zdrowotne wysokość świadczenia netto, a więc do wypłaty wynosi 973,18 zł i taka wysokość emerytury została ustalona w zaskarżonej decyzji.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Okręgowy oddalił odwołanie od decyzji z dnia 15 marca 2019 r., znak: (...), czemu dał wyraz w pkt I zaskarżonego wyroku.

W odniesieniu natomiast do zarzutów dotyczących błędnego obliczenia wysokości renty rolniczej, a w konsekwencji emerytury rolniczej, w decyzjach z 27 czerwca 2001 r., znak: (...) i z 25 sierpnia 2003 r., znak: (...), Sąd Okręgowy podniósł, że kwestia ta była już przedmiotem rozpoznania przez Sąd Okręgowy w sprawach: sygn. akt VI U 2942/01 – zakończonej prawomocnym wyrokiem z dnia 6 września 2001 r. oddalającym odwołanie wnioskodawczyni od decyzji z dnia 27 czerwca 2001 r. oraz sygn. akt VI U 1766/03 – zakończonej prawomocnym wyrokiem z dnia 25 listopada 2003 r. zmieniającym zaskarżoną decyzję z dnia 25 sierpnia 2003 r. poprzez zaliczenie, przy ustalaniu wysokości renty rolniczej, okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników od dnia 1 stycznia 1991 r. do dnia 31 grudnia 1992 r., a w pozostałym zakresie umarzającym postępowanie. Od tego wyroku H. D. (1) nie wniosła apelacji, wobec czego stał się on prawomocny z dniem 16 grudnia 2003 r.

Sąd Okręgowy podkreślił, że wyroki te, zgodnie z art. 365 k.p.c., wiążą sąd w sprawie niniejszej oraz stosownie do art. 366 k.p.c. korzystają z waloru powagi rzeczy osądzonej. Oznacza to, że nie jest możliwe prowadzenie postępowania sądowego w przedmiocie przeliczenia wysokości świadczenia wnioskodawczyni i dokonywanie ustaleń w tym zakresie, jeżeli nie zostaną przedstawione nowe fakty, nowe dokumenty oraz nowe okresy ubezpieczenia, które nie byłyby znane Sądowi w postępowaniach zakończonych prawomocnymi wyrokami z dnia 6 września 2001 r. oraz z dnia 25 listopada 2003 r.

Mając to na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. odrzucił odwołania od decyzji: z dnia 27 czerwca 2001 r. oraz z dnia 25 sierpnia 2003 r. (pkt II zaskarżonego wyroku).

Wobec skutecznego cofnięcia odwołania od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 10 lipca 2019 r., znak: (...), Sąd Okręgowy na podstawie art. 355 k.p.c. umorzył postępowanie w tej części (pkt III zaskarżonego wyroku).

Apelację od tego wyroku wniosła ubezpieczona H. D. (1). Zaskarżając wyrok Sądu I instancji w części dotyczącej pkt I, tj. w części oddalającej odwołanie od decyzji z dnia 15 marca 2019 r., znak: (...), apelantka zarzuciła mu niewyjaśnienie wszystkich okoliczności sprawy, w szczególności nieustalenie kwoty przysługującego jej świadczenia rentowego.

W konsekwencji tego zarzutu apelantka wnosiła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, mając na względzie złożony w toku postępowania przed tym ostatnim Sądem wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu księgowości w celu weryfikacji wyliczeń, na których organ rentowy oparł zaskarżoną decyzję, na podstawie której wypłaca jej świadczenie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ nie zostały w niej przedstawione zarzuty skutkujące zmianą lub uchyleniem zaskarżonego wyroku.

Ustalenia Sądu I instancji i wyprowadzone na ich podstawie wnioski Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za własne. Sprawia to, że nie zachodzi potrzeba powtarzania szczegółowych ustaleń faktycznych oraz dokonanej w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku interpretacji przepisów prawa mających zastosowanie w sprawie niniejszej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 8 października 1998 r., II CKN 923/97 – OSNC 1999, z. 3, poz. 60; z dnia 12 stycznia 1999 r., I PKN 21/98 – OSNAP 2000, nr 4, poz. 143; z dnia 20 stycznia 2000 r., I CKN 356/98 – LEX nr 50863; z dnia 7 kwietnia 2004 r., IV CK 227/03 – LEX nr 585855; z dnia 20 maja 2004 r., II CK 353/03 – LEX nr 585756; z dnia 17 lipca 2009 r., IV CSK 110/09 – LEX nr 518138; z dnia 27 kwietnia 2010 r., II PK 312/09 – LEX nr 602700).

Istota sporu w postępowaniu apelacyjnym sprowadzała się do udzielania odpowiedzi na pytanie, czy decyzją z dnia 15 marca 2019 r., znak: (...) prawidłowo została dokonana waloryzacja od dnia 1 marca 2019 r. emerytury rolniczej H. D. (1). Na tak postawione pytanie należy udzielić zdecydowanej odpowiedzi z przyczyn, o których niżej będzie mowa. Wnioskodawczyni twierdziła, że waloryzacja ta została dokonana nieprawidłowo, ponieważ organ rentowy pominął przy tym okresy jej pracy w gospodarstwie rolnym teściów, a następnie w gospodarstwie rolnym jej męża, co miało istotne znaczenie dla prawidłowego obliczenia od dnia 1 marca 2019 r. wysokości przysługującej jej emerytury rolniczej. Apelanta podniosła, że lata tej pracy zostały zaniżone, pomimo tego, że ona wykazała, iż po ukończeniu 16 roku życia pracowała w gospodarstwie rolnym rodziców od dnia 22 października 1969 r., a później pracowała w gospodarstwie rolnym jej teściów i następnie w gospodarstwie rolnym jej męża. Zdaniem apelantki organ rentowy nieprawidłowo przyjął, że pracowała ona w gospodarstwie rolnym 25 lat, podczas gdy faktycznie posiada staż 34 lat pracy w gospodarstwie rolnym. Jeżeli chodzi o okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od dnia 22 października 1969 r. oraz później w gospodarstwie rolnym teściów i męża, należy zauważyć, że praca apelantki w tych gospodarstwach rolnych, po ukończeniu przez nią 16 roku życia, była już wielokrotnie przedmiotem dokładnego badania zarówno organu rentowego, jak i Sądu Okręgowego w Radomiu oraz Sądu Apelacyjnego w Lublinie we wcześniejszych postępowaniach w sprawach wskazanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Z ustaleń dokonanych w tych postępowaniach jednoznacznie wynika, że organ rentowy zaliczył do stażu pracy wnioskodawczyni okres jej pracy w gospodarstwie rolnym od dnia 1 kwietnia 1976 r. do dnia 30 czerwca 2002 r. Zaliczenie tego właśnie okresu do stażu pracy w gospodarstwie rolnym znajduje uzasadnienie w treści art. 25 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. 2021 r., poz. 266). Z art. 25 ust. 2 pkt 4 tej ustawy jednoznacznie wynika, że do liczby lat, o których mowa w ust. 1 [lata podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu], dolicza się liczbę lat prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym – bez podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu – po ukończeniu 16 roku życia, przypadających przed dniem 1 lipca 1977 r., jednak nie wcześniej niż 25 lat przed spełnieniem warunków nabycia prawa do emerytury rolniczej lub renty inwalidzkiej rolniczej. H. D. (2) prawo do renty inwalidzkiej rolniczej nabyła od dnia 1 maja 2001 r. (decyzja organu rentowego z dnia 27 czerwca 2001 r., znak: (...)). Ostatnio powołany przepis przesądza więc, że na wysokość emerytury rolniczej wnioskodawczyni nie może wpływać okres jej pracy w gospodarstwie rolnym przypadający przed dniem 1 maja 1976 r., bowiem ta ostatnia data jest o 25 lat wcześniejszą od daty nabycia prawa do renty inwalidzkiej rolniczej. Przedstawione w apelacji żądanie zaliczenia do stażu pracy w gospodarstwie rolnym okresu od dnia 22 października 1969 r. do dnia 30 kwietnia 1976 r.

nie znajduje więc uzasadnienia w powołanym wyżej przepisie art. 25 ust. 2 pkt 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Część uzupełniająca emerytury rolniczej apelantki została ustalona zgodnie z art. 26 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Sąd I instancji dokonał prawidłowej wykładni tego przepisu i właściwie zastosował go do ustalonego wcześniej stanu faktycznego.

Odnoszenie się obecnie do zarzutów apelacji dotyczących błędnego, zdaniem wnioskodawczynie, ustalenia stażu jej pracy w gospodarstwie rolnym, mającego wpływ na wysokość świadczenia, nie znajduje uzasadnienia, bowiem w tym zakresie kilkakrotnie zapadały już prawomocne orzeczenia.

Organ rentowy decyzją z dnia 15 marca 2019 r., o czym była już wyżej mowa, dokonał od dnia 1 marca 2019 r. waloryzacji emerytury rolniczej H. D. (1) poprzez ustalenie wysokości tego świadczenia od tej ostatniej daty na kwotę 973,18 zł netto miesięcznie. Stosownie bowiem do art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2019 r., poz. 39) waloryzacji, o której mowa w art. 5, podlegają świadczenia z ubezpieczenia emerytalno-rentowego, o których mowa w art. 18 pkt 1-4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2017 r., poz. 2336 oraz z 2018 r., poz. 650 i 858). Nowa wysokość emerytury rolniczej wnioskodawczynie została ustalona na podstawie art. 5 ust. 1 ostatnio powołanej ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r., z którego wynika, że w 2019 r. waloryzacja od dnia 1 marca polega na podwyższeniu kwoty świadczenia, w wysokości przysługującej w dniu 28 lutego 2019 r., wskaźnikiem waloryzacji ustalonym zgodnie z art. 89 ustawy zmienianej w art. 1 [ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych], nie mniej niż o kwotę 70 zł. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w wydanym na podstawie art. 89 ust. 6 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych komunikacie z dnia 13 lutego 2019 r. w sprawie wskaźnika waloryzacji emerytur i rent w 2019 r. (M.P. 2019 r., poz. 176) ogłosił, że wskaźnik waloryzacji emerytur i rent w 2019 r. wynosi 102,86%.

W apelacji wnioskodawczynie nie przedstawiła żadnych zarzutów dotyczących prawidłowości dokonanej decyzją z dnia 15 marca 2019 r. waloryzacji od dnia 1 marca 2019 r. pobieranej przez nią emerytury rolniczej. W tym miejscu wymaga podkreślenia, że w sprawie z odwołania od decyzji organu rentowego jej treść wyznacza przedmiot i zakres rozpoznania oraz orzeczenia sądu. Zaskarżona decyzja z dnia 15 marca 2019 r. dotyczy wyłącznie waloryzacji emerytury rolniczej apelantki, nie wymienia natomiast tych składników (część składkowa oraz część uzupełniająca), które składają się na wysokość tego świadczenia. Wnioskodawczynie nie wykazała w apelacji żadnych błędów w przeprowadzeniu waloryzacji emerytury rolniczej od dnia 1 marca 2019 r., w szczególności, że została ona dokonana w sposób sprzeczny z wyżej powołanymi przepisami ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. W związku z tym brak było podstaw do dopuszczenia wskazanego w apelacji dowodu z opinii biegłego z zakresu księgowości.

Reasumując, należy stwierdzić, że brak jest podstaw do kwestionowania poszczególnych składników emerytury rolniczej (części składkowej oraz części uzupełniającej tego świadczenia) w postępowaniu sądowym wszczętym na skutek wniesienia odwołania od decyzji waloryzacyjnej. Podkreślenia wymaga, że część składkowa oraz część uzupełniająca emerytury rolniczej H. D. (1) zostały ustalone w innych decyzjach, które obecnie są prawomocne.

Zaskarżony wyrok odpowiada więc prawu, a apelacja wnioskodawczynie jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

Z przedstawionych wyżej względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.